

УДК 321.74

Багмет М.О., доктор історичних наук, професор, академік Української академії історичних наук, директор Центру політичних досліджень, завідувач кафедри державної політики та менеджменту, проректор з науково-педагогічної роботи та питань розвитку Миколаївського державного гуманітарного університету імені Петра Могили, Відмінник освіти України, заслужений діяч науки і техніки України, має більше 600 публікацій із проблем історії, політичних процесів та державотворення.

ДЕЯКІ ПОЛІТОЛОГІЧНІ УЯВИ ПРО ДЕМОКРАТИЧНИЙ СОЦІАЛІЗМ У ПРАЦЯХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИКІВ

У статті аналізуються виступи, інтерв'ю та різнопланові публікації відомого політика Миколи Федоровича Песоцького про зміст сучасного демократичного соціалізму та його використання в державотворчому процесі України. Посилення актуальності проблеми відображається на розгортанні дискусій із цього приводу серед науковців, політиків, політологів та інших зацікавлених громадян південного регіону.

In the article speeches, interviews and different published works about maintenance of modern democratic socialism and its use in the Ukrainian State formation process of the known politician Mykola Fedorovitch Pesockiy are analyzed. Strengthening of actuality of the problem is represented on development of discussions on this occasion among scientists, politicians, political scientists and other interested citizens of the Southern region.

Підготовка даної статті щодо позицій і поглядів Миколи Федоровича Песоцького викликана тим, що нині в південному і східному регіонах серед інтелігенції та студентства поширюються думки про доцільність публічного обговорення різнопланових варіантів подальшої розбудови незалежної України.

Серед різноманітних сьогоденних моделей та гіпотез із цього приводу наш вибір зосередився на критичному аналізі суті своєрідних соціалістичних поглядів Миколи Федоровича Песоцького.

І це не випадково. По-перше, він, будучи професійним політиком, має гуманітарну освіту, завжди намагається на основі конкретних історичних фактів та існуючих реалій розкрити свою громадянську позицію стосовно пошуків нових форм політичного, економічного, соціального і духовного подальшого розвитку України.

По-друге, М.Ф. Песоцький набув великого практичного досвіду, оскільки був народним

депутатом України III і IV скликань, працював на відповідальних посадах у комсомольських, радянських господарських органах, стояв біля витоків фермерського руху, керував промисловим підприємством, був заступником Луганського губернатора, очолював Держкомітет України з матеріального резерву, тому він може наочно і докладно дискутувати й висловлювати ділові пропозиції з багатьох тем законодавства, економіки, соціалізації країни, приватизації в промисловості та аграрному секторі, гендерній політиці та православ'ї, а також інших спектрах життя українського суспільства. І, по-третє, Микола Песоцький накопичив, примножив стержневі основи ества сучасного соціалізму, пропагує та відстоює їх у гострій дискусії, очолюючи Луганську обласну організацію СДПУ, будучи членом політбюро СДПУ(о), Головою Народного-трудового союзу України і керівником Міжнародного добродійного фонду "Співдружність".

Свої позиції і ряд програмних положень він відобразив у багатьох публічних доповідях, виступах та інтерв'ю, статтях, опублікованих у центральних і місцевих періодичних виданнях, книгах, а також матеріалах, розміщених на персональному та інших сайтах системи Internet. Основний сенс усіх виступів і публікацій відомого політика М.Ф. Песоцького зводиться до того, що сьогодні необхідно бути прибічником демократичного соціалізму, аби завоювати на виборах все більше голосів і симпатій. І тоді можна було б реалізувати програмні положення про створення в Україні таких соціальних відносин, за яких держава змогла б гарантувати своїм громадянам повний пакет прав і соціальних свобод, а громадяни, у свою чергу, хотіли і мали б можливість гарантувати державі виконання своїх обов'язків [1]. Таким чином, М. Песоцький веде мову не про помилкове комуністичне суспільство з його класовою боротьбою і державно-бюрократичним регулюванням і не про порочний егоїстичний капіталізм, а про третій шлях розвитку нашої країни, де вищим пріоритетом повинна стати максимальна соціальна захищеність кожного громадянина, а основними цінностями – свобода, справедливість, рівність і солідарність [10]. Саме цей шлях, як свідчить світовий досвід, на думку М.Ф. Песоцького і його однодумців, приведе до утвердження в Україні демократичного соціалізму, і втіляться цілі політичної, економічної, соціальної демократії, а також реально здійсниться звільнення громадян від будь-яких форм пригноблення. Як би не критикували такі погляди, але вони не утопічні, а є соціалізмом без романтики і реальним втіленням у життя рішень установчого конгресу Соціалістичного інтернаціоналу (Франкфурт-на-Майні, 1951 р.). До речі, саме таку політику нині здійснюють десятки європейських соціалістичних і соціал-демократичних партій, перебуваючи в урядах або парламентах високорозвинених країн. “У Європі, – відзначав М. Песоцький ще в 1999 р. у статті “Всерьез и надолго”, – демократичний соціалізм, як і соціал-демократія, вже давно стали явищем суспільно-політичної і духовної культури” [11].

В іншій своїй праці під назвою “Соціалізм без романтики” Микола Федорович конкретно розкриває ество такого європейського демократичного соціалізму і так характеризує основні його параметри [2].

Демократичний соціалізм в Європі – це:

а) політична демократія, коли практично надаються права і політичні свободи особам; рівність всіх перед законом і дотримання законності;

б) економічна демократія, в якій втілюється сукупність суспільного самоуправління, введеного в господарське життя, і де суспільні інтереси важливіші за інтереси приватного прибутку, а тому пріоритет все більше надається колективній (акціонерній, суспільній) власності;

в) соціальна демократія, коли затверджується система соціальних гарантій для трудящих і

захисту соціально незахищених верств населення. Причому в багатьох країнах такі завдання реалізуються без суворої одноманітності, а лише творчо. Ось чому на заході ідеї демократичного соціалізму близькі виборцям, тим більше, що і на практиці вони бачать, як капіталізм, що не контролюється, поступово звільняє місце саме для цієї моделі розвитку суспільства [2].

Що ж сьогодні необхідно робити в Україні? В цьому плані пропозиції М.Ф. Песоцького зводяться до наступних кроків:

- об'єднувати зусилля прибічників демократичного соціалізму із завоювання довіри виборців як на Сході, так і на Заході;
- послідовно пропагувати значення та силу міжкласової співпраці і довірчого партнерства різних соціальних груп;
- виробити єдину програму подальшого розвитку економіки України;
- добитися реалізації земельної реформи з метою перетворення України на головну житницю Європи та світу;
- законодавчо виробити пріоритетні напрями вітчизняних галузей економіки;
- оптимізувати в рамках СОТ участь України в міжнародному розподілі праці;
- законодавчо здійснити подальші структурні зміни для досягнення стабільності зростання внутрішнього валового продукту і підвищення життєвого рівня людей [8].

Не ухиляється М.Ф. Песоцький і від відповіді на питання “Як же все це здійснити в Україні?” Показовим у цьому плані є наступний вислів: “...Тільки конкретними справами, щоденною працею й активною пропагандистською роботою. Не насильством, а переконанням, не війною компроматів, а пропагандою своїх ідей ми маємо намір переконати електорат у підтримці наших кандидатів на виборах і при владі. Думаю, що наш втомлений і озлоблений життєвими негараздами народ все ж не втратить розуму та мудрості. Люди навчаться відрізняти справжню політику від популізму, курс на створення цивілізованого ринку від економічного прожектерства, необхідну суспільству ідеологію від набору гучних фраз. І тоді, відволікаючись від миттєвих проблем, вони стануть заглядати наперед, бачити перспективу” [11].

Усе чітко і конкретно. Безумовно, скептики, тобто опоненти, можуть заявити, що ці слова є старою піснею про головне. Але це не зовсім так. Адже М.Ф. Песоцький, виходячи із сучасних реалій і політичних змін, намагається не лише проголосувати, пропагувати свої ідеї, а й прагне відшукати такі акценти і факти в сучасному розвитку суспільства, які базуються на глибокому аналізі вітчизняного та зарубіжного досвіду і здатні об'єднати справжніх патріотів України на європейському шляху. Заявляючи про це, Микола Песоцький не допускає можливості дистанціюватися

і від країн СНД, у тому числі від північного сусіда. Кращим підтвердженням цього є його аргументації, висловлені наприкінці 2007 р. у Москві на першому Міжнародному соціалістичному форумі щодо необхідності створення Соціалістичного Інтернаціоналу СНД [11].

Зрозуміло, що не всі обґрунтування М.Ф.Песоцького є безперечними, багато ідей заперечуються сьогодні і піддаються дискусії, але в цілому думки такого авторитетного політика про шляхи затвердження демократичного соціалізму заслуговують на увагу і підтримку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Песоцкий Н.Ф. Мы живем в стране произвола, тотальной бедности и бедствия // газета "XXI век". – 2008. – № 41.
2. Песоцкий Н.Ф. Социализм без романтики. – К.: ИКТФ "Кобза". – 2001. – 136 с.
3. Песоцкий Н.Ф. Экономический щит державы. Госкомрезерв Украины: от прошлого к будущему. – К.: Издательский Дом "Саммит-книга", 2004. – 336 с.
4. Песоцкий Н.Ф. Благо в грехе не творится, или Ещё раз об объединении неправославных церквей в "православную" // http://pesotskiy.com.ua/statti/145_1.html.
5. Песоцкий Н.Ф. Кадры решают все // http://pesotskiy.com.ua/statti/260_1.html.
6. Песоцький М.Ф. Конкуренція по-українськи, або Дещо про підтримку вітчизняного виробника // Голос України. – 2003. – № 62.
7. Песоцький М.Ф. Пізнання нації // http://pesotskiy.com.ua/statti/269_1.html.
8. Песоцький М.Ф. Соціал-демократичний рух в історії України: історіографічні аспекти дослідження // Людина і політика. – 2003. – № 6. – С. 80-89.
9. Песоцкий Н.Ф. Украденная страна // http://pesotskiy.com.ua/statti/258_1.html.
10. Песоцький М.Ф. Українська соціал-демократія: ідейно-теоретичні та організаційні витоки // Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2004. – № 1. – С. 123-130.
11. Матеріали офіційного сайту <http://pesotskiy.com.ua>.